

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1930 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss utsträckning av tiden för jakt å alfågel vid Gotlands kuster.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 96 i första kammaren av herrar *Roos* och *Bodin* samt nr 166 i andra kammaren av herr *Gardell* i Gans *m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i jaktstadgan av den 25 november 1927, att jakt av alfågel måtte vara tillåten vid kusten av Gotland under tiden 1 januari—31 mars.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna hava i vederbörlig ordning inhämtats yttranden av länsstyrelsen i Gotlands län och domänstyrelsen ävensom av vetenskapsakademien, som åberopat ett av dess naturskyddskommitté i ämnet avgivet utlåtande. Yttrandena finnas såsom *bilaga* fogade vid detta utlåtande.

Motionärerna påyrka sådan ändring av gällande jaktstadga, att vid kusten av Gotland tiden för jakt efter alfågel, vilken, i likhet med vad som gäller för flertalet andra dykänder, är begränsad till tiden 1 september—31 december och 1—20 april, måtte utsträckas även till tiden 1 januari—31 mars.

På sätt vetenskapsakademins naturskyddskommitté erinrat, har med de inskränkningar i jakttiderna, som infördes genom 1927 års jaktstadga, avsetts att uppnå en bättre hushållning med och ett bevarande av vildstammarna, av vilka icke minst sjöfåglarna under senare år genom den förföljelse, de varit utsatta för såväl i Sverige som i utlandet, mångenstädes blivit starkt minskade. Vidare har, såsom kommittén erinrar, för att råda bot härpå, försök även gjorts att få till stånd internationella överenskommelser om inskränkt jakttid och förbud mot användande av allt för ödeläggande metoder vid jakt och fångst. Av domänstyrelsens yttrande framgår, att dylika med Danmark förda underhandlingar resulterat i enighet om ett utkast till överenskommelse mellan de båda staterna om vissa åtgärder till skydd för flyttande jaktbara

Utskottet.

fåglar. Ett i enlighet med detta utkast uppgjort förslag till nya jaktbestämmelser för Danmark hade sedermera underställts danska riksdagen; beträffande dykänder föreslogs däri jaktens upphörande med januari månads utgång. Med hänsyn härtill har domänstyrelsen ansett, att jakttiden å alfågel även för Gotlands del skulle kunna tänkas förlängd med januari månad. Jämväl naturskyddskommittén anser en sådan utsträckning av jakttiden tänkbar, men förutsätter därvid åtskilliga villkor i fråga om jaktmetoder m. m.

Av det sagda framgår, att det i varje fall icke synes kunna ifrågasättas att tillmötesgå förevarande framställning i vidare mån än att utsträcka jakttiden med januari månad. Uppenbarligen böra emellertid krävas ganska starka skäl för att nu genomföra en undantagsbestämmelse i den riktning här är fråga om. För egen del har utskottet utav den tillgängliga utredningen icke kunnat bilda sig någon bestämd uppfattning, huruvida sådana skäl verkligen föreligga. Vid sådant förhållande kan utskottet icke förorda skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Det synes också utskottet i detta fall lämpligast, att vederbörande direkt hänvända sig till Kungl. Maj:t, som äger att träffa avgöranden i frågor av detta slag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I:96 och II:166 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 41.

Bilaga.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom kungl. jordbruksdepartementets skrivelse den 7 februari 1930 har Konungens befallningshavande fått sig anbefallt att till Eder överlämna yttrande över inom riksdagen väckta motionerna I: 96 och II: 166 om utsträckning av tiden för jakt å alfågel. Med anledning härav får Konungens befallningshavande meddela att — enär jakten å alfågel är av stor betydelse för fiskarnas i länet hushållning samt, enligt vad som blivit upplyst, den jakt å denna fågelart, som före fridlysningen bedrivits under månaderna januari, februari och mars, icke förminskat stammen vid detta läns kuster — Konungens befallningshavande vill varmt förorda bifall till ifrågavarande motioner.

Från fiskerikonsulenten i länet infordrat yttrande i ärendet bifogas tillika med avskrifter av Gotlands läns hushållningssällskaps och Gotlands Skarpskytte- och jägargilles år 1928 i samma ämne avgivna utlåtanden.

Visby i landskansliet den 6 mars 1930.

A. E. RODHE.

Ragnar Jacobsson.

Till Kungl. Vetenskapsakademien.

Sedan till naturskyddskommittén för yttrandes avgivande överlämnats en remiss från Kungl. Jordbruksdepartementet av motionen nr 96 i riksdagens Första kammare rörande utsträckning av tiden för jakt å alfågel vid kusten av Gotland, får kommittén härmed vördsamt anföra följande.

Motionärerna framhålla, att alfågelsjakten för Gotlands fiskarebefolkning utgör en ganska viktig inkomstkälla och att jakten å sjöfågel förr varit tillåten längre tid och särskilt å alfågel ända till 20 maj. Sistnämnda förhållande kan dock ingalunda tagas såsom något skäl för förnyad utsträckning av jakttiden, ty om jaktstadgans skyddsbestämmelser förut varit långt ifrån tillfredsställande och numera ändrats för att möjliggöra en förnuftigare hushållning och ett bevarande av vildstammarne, så är det föga rimligt att åberopa numera dess bättre övervunna missförhållanden såsom en grund till ändring tillbaka till det dåliga. Det har visat sig, att dykandstammarne genom den förföljelse de varit utsatta för såväl i Sverige som i utlandet blivit mångenstädes mycket illa åtgångna, och tillgången på dykänder i Sveriges nordliga delar har i hög grad minskats, och detta gäller ingalunda minst om alfågeln. För att råda bot härpå ha försök gjorts att få till stånd internationella överenskommelser om inskränkt jakttid och förbud mot användandet av alltför destruktiva metoder vid jakt och fångst. Bl. a. ha förhandlingar förts med Danmark i dylikt syfte och god utsikt torde vara för, att en tillfredsställande överenskommelse skall kunna träffas. Men om man anser nödvändigt, att ett grannland gör inskränkning i sin jakt och fångst av sjöfågel och yrkar därpå, så torde det ej kunna anses grannlaga att själv utsträcka jakten utöver den tid, som var fastställd vid förhandlingarnas ingång.

Förbudet mot sjöfågelsjakt i Östersjön under eftervintern har också delvis tillkommit på grund av, att man ville skydda dykänderna mot massmord i is-

vakar under stränga vintrar, vilket måste anses såsom i högsta grad befogat. Ävenledes har man velat förebygga, att under sken av dykandsjakt gräsänder och andra fridlysta fåglar, som uppehålla sig vid kusten, skulle bli föremål för jakt och fångst. Den nuvarande lagstiftningen måste även därför anses väl befogad och nyttig. Då emellertid Gotland på grund av sitt läge ute i havet åtminstone under januari månad mindre är utsatt för blockering av is och bildandet i samband därmed av tränga isvakar med därav följande svårigheter för sjöfågeln, skulle man kunna tänka sig, att på vissa villkor jakt på alfågel skulle kunna tillåtas där under januari månad för att bereda lättnad åt fiskarena, om en sådan skulle anses behövlig. Denna tillåtelse bör dock ej under några villkor utsträckas längre än till denna månad, emedan Danmark i sitt nu till antagande framlagda jaktlagsförslag på grund av underhandlingarna med Sverige kommer att fridlysa *alla* dykänder under hela tiden från och med den 1 febr. till och med augusti månads utgång och därigenom fastställer en bättre skyddslagstiftning för dessa fåglar än t. o. m. Sverige. Skulle en sådan undantagsbestämmelse med avseende på alfågeljakten anses kunna beviljas för Gotland, bör därifrån undantagas Gotska Sandön, varest djurlivet bör få vara ostört, och eventuellt kronan tillhöriga holmar, såsom Skenholmen. — Kring Karlsöarna är redan all jakt inom visst avstånd generellt förbjuden. — Dessutom bör stadgas, att jakt på alfågel endast skall få ske med skjutvapen och ej heller med sådana av grövre kaliber än 12 samt ej heller med magasins- eller automatgevär, vilka bestämmelser även ingå i det förslag till överenskommelse mellan Sverige och Danmark, som nu, såsom nämnts, föreligger färdigt till antagande. Fångst med nät eller på annat sätt måste vara förbjuden. Då den eventuella utsträckningen av jakttiden på alfågel uttryckligen föreslagits såsom en lättnad för fiskarebefolkningen på Gotland, bör det ej heller vara tillåtet att från Gotland till annan del av landet försända under januari månad dödad alfågel.

Stockholm den 21 febr. 1930.

Kgl. Vetenskapsakademiens Naturskyddskommitté

EINAR LÖNNBERG.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom beslut den 7 februari 1930 har Kungl. Maj:t anbefallt, bland andra, domänstyrelsen att till jordbruksutskottet senast den 10 mars avgiva yttrande över inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motionerna I:96 och II:166, likalydande, om utsträckning av tiden för jakt å alfågel, och får styrelsen till åttlydnad härav anföra följande.

Motionerna avse åtgärder för sådan ändring av gällande jaktstadga, att vid kusten av Gotland tiden för jakt efter alfågel, vilken, i likhet med vad som gäller för flertalet andra dykänder, är begränsad till 1 september—31 december och 1—20 april, måtte utsträckas till även den 1 januari—31 mars. Såsom motiv härför har anförts i huvudsak att, ehuru alfågeln tidigare — innan nu gällande fridlysning av denna fågelart stadgades — varit föremål för ivrig jakt hela vintern, någon förminskning i fåglarnas antal icke kunnat förmärkas samt att bestämmelserna i 1927 års jaktstadga, att alfågel i likhet med ett flertal andra sjöfåglar ej finge fångas i Östersjön under årets tre första månader, för många av kustbefolkningen på Gotland betydde ett ganska kännbart ekonomiskt avbräck. Gällande förbud att under eftervintern bedriva jakt efter alfågel syntes därför som en onödig inskränkning i försörjningsmöjligheterna för den ofta under mycket knappa ekonomiska villkor levande gotländska fiskarebefolkningen.

Huvudsakligaste motivet till att i 1927 års jaktstadga jakttiden under eftervintern och våren för alfågel bestämdes till samma tid, som ansåges lämplig för ejder och andra dykänder, utgjordes av behovet av att ur kontrollsynpunkt fågelarter, som i allmänhet förekomma på samma lokaler, om möjligt bleve föremål för likartad fredning. Om än detta skäl i främsta rummet vore av särskild betydelse för häckningens under våren ostörda fortgång, ansåges fredning för berörda fåglar även under de kallaste vintermånaderna av vikt till förhindrande av de massmord, som ej sällan plägat förekomma, då fågeln i stora skaror samlade sig i uppkomna isvakar. I förevarande motioner har anförts bland annat, att sådan vaxbildning i isen, som förekomme vid fastlandets skärgårdskuster, sällan uppstår utanför Gotlands öppna kuster. Denna invändning torde vara i stort sett riktig och därför för Gotlands vidkommande kunna motivera ett frångående i viss mån av de för alfågel vid rikets östra kust eljest gällande fridlysningsbestämmelserna.

Domänstyrelsen har emellertid i underdånigt utlåtande den 13 november 1928 över en hos Kungl. Maj:t gjord framställning från Gotlands fiskeriförening om enahanda utsträckning av jakttiden för alfågel, som i nu förevarande motioner föreslås, funnit sig icke för det dåvarande böra tillstyrka den ifrågasatta ändringen i gällande bestämmelser. Såsom skäl anförde styrelsen, att förhandling vore avsedd att äga rum emellan befullmäktigade representanter för Sverige och Danmark angående gemensamma bestämmelser till skydd för flyttfåglar, i främsta rummet sjöfåglar, och ansåg styrelsen, att någon ändring i härstädes gällande fridlysningsbestämmelser för dylika fåglar icke tills vidare borde ske.

Sedan berörda förhandlingar upptagits och avslutats samt därvid enighet vunnits om ett utkast till överenskommelse mellan de båda staterna om vissa bestämmelser till skydd för flyttande jaktbara fåglar, ävensom förslaget, mot vilket från Sveriges sida icke torde finnas anledning till erinran, i så avseende vunnit danska regeringens bifall att det underställts den danska riksdagens beslut, förefinnes från domänstyrelsens sida numera ej ovannämnda, i utlåtande den 13 november 1928 anförda skäl till helt avstyrkande av nu föreliggande framställning.

Styrelsen anser sig dock icke böra tillstyrka, att jakt efter alfågel efter Gotlands kuster må vara tillåten längre tid utöver den nu medgivna än januari, bland annat, enär i föreliggande förslag till nya jaktbestämmelser för Danmark jakt efter dykänder föreslås till upphörande med januari månads utgång, och det synes mycket olämpligt om samtidigt därmed här i landet medgäves rätt till jakt efter dylika fåglar ytterligare någon tid.

Ett eventuellt tillmötesgående av Gotlandsbefolkningens önskemål i så avseende, att jakt efter alfågel vid Gotlands kuster må vara tillåten, förutom under tiden den 1 september—den 31 december samt 1—20 april, även under januari månad, synes böra förbindas med förbud att till ort inom landet utom Gotlands län bortföra och där utbjuda under samma månad dödad alfågel.

Att sålunda ifrågasatt utsträckning av jakttiden för alfågel efter Gotlands kuster icke skulle verka rubbning i nu enligt kungl. kungörelsen den 25 november 1927, angående tillfälliga bestämmelser till skydd för djurlivet å vissa platser, (nr 441) gällande stadganden om förbud för all jakt efter sjöfågel å vissa vattenområden omkring Lilla och Stora Karlsöarna utanför Gotlands västkust är uppenbart. Ej heller innebure dylik särskild jakttid rätt till jakt efter alfågel vid kusten utanför kronan tillhörande marker inom Gotlands län, exempelvis Gotska Sandön. Stockholm den 6 mars 1930.

G. KUYLENSTJERNA.

/Sixten Bellander.